

У Х В А Л А
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кількінової Жанни Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 40, пункту 7 частини першої статті 252, пункту 2 частини першої статті 389 Цивільного процесуального кодексу України

м. К и ї в
24 жовтня 2019 року
№ 284-2(II)/2019

Справа № 3-266/2019(6043/19)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Сліденка Ігоря Дмитровича – головуючого,
Головатого Сергія Петровича,
Лемака Василя Васильовича – доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кількінової Жанни Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 40, пункту 7 частини першої статті 252, пункту 2 частини першої статті 389 Цивільного процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Лемака В.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Кількінова Ж.В. звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням розглянути питання щодо відповідності Конституції України

(конституційності) частини третьої статті 40, пункту 7 частини першої статті 252, пункту 2 частини першої статті 389 Цивільного процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

У частині третій статті 40 Кодексу закріплено таке: „Якщо суд доходить висновку про необґрунтованість заявленого відводу, він вирішує питання про зупинення провадження у справі. У такому випадку вирішення питання про відвід судді здійснюється суддею, який не входить до складу суду, що розглядає справу, і визначається у порядку, встановленому частиною першою статті 33 цього Кодексу. Такому судді не може бути заявлений відвід“.

Згідно з пунктом 7 частини першої статті 252 Кодексу суд може за заявою учасника справи, а також з власної ініціативи зупинити провадження у справі у випадку „надходження заяви про відвід“.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 389 Кодексу учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов’язки, мають право оскаржити у касаційному порядку „ухвали суду першої інстанції, вказані у пунктах 3, 6–8, 15, 16, 22, 23, 27, 28, 30, 32 частини першої статті 353 цього Кодексу, після їх перегляду в апеляційному порядку“.

Суб’єкт права на конституційну скаргу вважає, що частина третя статті 40, пункт 7 частини першої статті 252 Кодексу щодо вирішення питання про відвід судді в частині права суду зупинити провадження у справі не відповідають частині третій статті 22 Конституції України; пункт 2 частини першої статті 389 Кодексу не відповідає частині другій статті 22, частині першій статті 55, частині першій статті 64, пунктам 1, 8 частини другої статті 129 Конституції України, оскільки унеможлиблює оскарження в касаційному порядку ухвали про зупинення провадження у справі. Кількінова Ж.В. стверджує, що внаслідок того, що Кодекс було викладено в новій редакції відповідно до Закону України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших

законодавчих актів“ від 3 жовтня 2017 року № 2147–VIII (далі – Закон), ухвалу про зупинення провадження у справі неможливо оскаржити в касаційному порядку, що порушує її право на судовий захист і такі основні засади судочинства, як рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом, забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення.

До конституційної скарги долучено копії ухвали Жовтневого районного суду міста Дніпропетровська від 20 березня 2019 року, постанови Дніпровського апеляційного суду від 4 вересня 2019 року, ухвали Верховного Суду від 17 вересня 2019 року. Стверджуючи про неконституційність оспорюваних положень Кодексу, автор клопотання посилається на юридичні позиції Конституційного Суду України, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, рішення Європейського суду з прав людини та ряд інших міжнародних актів.

2. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

У Законі України „Про Конституційний Суд України“ передбачено, що конституційна скарга має містити, зокрема, обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); Конституційний Суд України відмовляє у відкритті конституційного провадження, визнавши конституційну скаргу неприйнятною, якщо зміст і вимоги конституційної скарги є очевидно необґрунтованими (частина четверта статті 77).

2.1. Зі змісту конституційної скарги вбачається, що Кількінова Ж.В., порушуючи питання про неконституційність частини третьої статті 40, пункту 7 частини першої статті 252 Кодексу, не погоджується із законодавчо

встановленим порядком вирішення питання про відвід судді в частині права суду зупинити провадження у справі, вважаючи його таким, що уможливорює зловживання процесуальними правами, якщо інший учасник справи подасть безпідставний відвід головному судді, що звужує зміст та обсяг існуючих прав і свобод учасників судового процесу та суперечить частині третій статті 22 Конституції України.

Проте питання недопущення зловживання процесуальними правами врегульовано законодавцем у Кодексі: основними засадами (принципами) цивільного судочинства є, зокрема, неприпустимість зловживання процесуальними правами (пункт 11 частини третьої статті 2); суд, зберігаючи об'єктивність і неупередженість, запобігає зловживанню учасниками судового процесу їхніми правами та вживає заходів для виконання ними їхніх обов'язків (пункт 5 частини п'ятої статті 12); залежно від конкретних обставин суд може визнати зловживанням процесуальними правами дії, що суперечать завданню цивільного судочинства, зокрема, заявлення завідомо безпідставного відводу або вчинення інших аналогічних дій, що спрямовані на безпідставне затягування чи перешкоджання розгляду справи чи виконання судового рішення (пункт 1 частини другої статті 44); суд зобов'язаний вживати заходів для запобігання зловживанню процесуальними правами; у випадку зловживання процесуальними правами учасником судового процесу суд застосовує до нього заходи, визначені Кодексом (частина четверта статті 44).

На підставі викладеного Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України дійшла висновку, що в конституційній скарзі не вказано, яке саме конституційне право Кількінової Ж.В. було порушено внаслідок застосування оспорюваних положень Кодексу після викладення його в новій редакції згідно із Законом. Оскільки частина третя статті 22 Конституції України визначає гарантії реалізації конституційних прав і свобод людини і громадянина та не передбачає конкретних прав і свобод, то посилення лише на неї не можна вважати обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень).

2.2. Стверджуючи про неконституційність пункту 2 частини першої статті 389 Кодексу, автор клопотання зазначає, що відмова суду у відкритті касаційного провадження у справі перешкоджає реалізації права на судовий захист, гарантованого частиною першою статті 55 Конституції України.

Суб'єкт права на конституційну скаргу не навів аргументів на підтвердження думки про порушення зазначеного конституційного права внаслідок застосування Верховним Судом у його справі пункту 2 частини першої статті 389 Кодексу. Крім того, аналіз конституційної скарги, долучених до неї копій судових рішень дає підстави вважати, що Кількінова Ж.В. реалізувала право на судовий захист, гарантоване частиною першою статті 55 Конституції України. Тому твердження про порушення цього конституційного права є хибним.

Про очевидну необґрунтованість змісту й вимог конституційної скарги свідчить також те, що автор клопотання не обґрунтував тверджень щодо неконституційності пункту 2 частини першої статті 389 Кодексу, а виклав власне розуміння, до того ж помилкове, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України як „забезпечення права на касаційне оскарження ухвали суду про зупинення провадження у справі“. Згідно із вказаним положенням Основного Закону України право на касаційне оскарження судового рішення забезпечується у визначених законом випадках. Отже, відповідно до Конституції України питання законодавчого визначення випадків касаційного оскарження судового рішення належить до повноважень Верховної Ради України (пункт 3 частини першої статті 85, пункт 14 частини першої статті 92).

Крім того, Кількінова Ж.В., оспоряючи конституційність пункту 2 частини першої статті 389 Кодексу, не навела аргументів щодо того, яким чином унеможливлення оскарження ухвали про зупинення провадження у справі призвело до порушення однієї з основних засад судочинства – рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом (пункт 1 частини другої статті 129 Конституції України).

Зазначене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кількінової Жанни Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 40, пункту 7 частини першої статті 252, пункту 2 частини першої статті 389 Цивільного процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**